

UDK:303.443:725.83:681.136.3:636.085:347.42(497.11):436:497.16:(497.131)(45)
(438).15):347.426

Mr Slobodan N. Ilić¹

PRIKAZ SAVETOVANJA

BUDVANSKI PRAVNIČKI DANI 2022. GODINE I OSIGURANJE

Savezi udruženja pravnika Srbije i Republike Srpske u junu 2022. godine organizovali su XXV jubilarne Budvanske pravničke dane. Konkurs za radove bio je raspisan na sledeće teme: (1) Novine u Prednacrtnu Građanskog zakonika Republike Srbije; (2) Značajne promene u pravosudnom zakonodavstvu i sudskoj praksi; (3) Aktuelna pitanja izvršnog, stečajnog i notarijalnog prava; (4) Evolucija upravnog prava; (5) Inovacije u krivičnom, materijalnom i procesnom pravu; (6) Usavršavanje radnog i prava socijalnog osiguranja. U prikaz su uvršćeni radovi koji su odštampani u Zborniku radova pod nazivom Aktuelna pitanja savremenog zakonodavstva i pravosuđa (gl. urednik prof. dr Miodrag Orlić). Prikazani su radovi o osiguranju ili u vezi s temama o osiguranju.

1. Prof. dr Vladimir Čolović, redovni profesor i naučni savetnik Instituta za uporedno pravo, pripremio je rad pod naslovom „Osnivanje novog osiguravajućeg društva u slučaju pokretanja stečajnog postupka“. Predmet rada je osnivanje novog osiguravajućeg društva, koje bi se bavilo samo osiguranjem života, u slučaju pokretanja stečajnog postupka. U uvodu autor je ukazao da za zakonodavca postoje tri mogućnosti da reguliše osnivanje novog osiguravajućeg društva za osiguranje života u slučaju otvaranja stečajnog postupka. Prva mogućnost predviđa preuzimanje sredstava i ugovora od strane drugog osiguravajućeg društva, druga mogućnost obuhvata isplatu umanjenih sredstava osiguranicima života po osnovu pojedinačnih ugovora. Treća mogućnost se sastoji iz namere osiguranika života da osnuju novo osiguravajuće društvo za osiguranje života u slučaju pokretanja stečajnog postupka, ako su njihova sredstva dovoljna za osnivanje novog osiguravajućeg društva. Za tu temu autor je bio inspirisan članom 131 Zakona o osiguranju imovine i lica iz 1996. – ZOIL („Službeni list SRJ“, br. 30/1996, 57/1998, 53/1999 i 55/1999). U tom

¹ Član Predsedništva Udruženja pravnika Srbije

zakonu je, između tri navedene mogućnosti, predviđena treća mogućnost. Naime, u tom propisu bilo je predviđeno da se za slučaj pokretanja stečajnog postupka nad organizacijom za osiguranje i organizacijom za reosiguranje osiguranici života organizuju tako da pomoću preostalih sredstava osiguranja života iz tih organizacija (zahvaćenih stečajem) mogu da osnuju novu organizaciju za osiguranje života pod uslovima i na način propisan ZOIL-om. ZOIL je u čl. 131-133 propisao uslove i načine za realizaciju osnivanja nove organizacije osiguranja. Međutim, i ZOIL i ti njegovi članovi prestali su da važe 29. maja 2004. godine. Autor je u uporednim zakonima (Crne Gore i Hrvatske) istraživao da li se iz preostalih sredstava osiguranika života u slučaju pokretanja stečajnog postupka nad osiguravajućim društvom može osnovati novo osiguravajuće društvo za bavljenje samo osiguranjem života. Pošto je utvrdio da savremeni (važeći) zakoni ne predviđaju tu i takvu mogućnost, autor je podsetio na specifičnosti životnog osiguranja, a zatim je prikazao propise o stečajnom postupku nad osiguravajućim društvom. U tom sklopu analizirane su odredbe Zakona o likvidaciji i stečaju banaka i društava za osiguranje i Zakona o stečaju u Republici Srbiji. U vezi s mogućnošću osnivanja novog osiguravajućeg društva za osiguranje života, autor sagledava formu ili oblik osiguravajućeg društva za osiguranje života i opredeljuje se za društvo za uzajamno osiguranje. Dalje, razmatrane su prva i druga mogućnost u slučaju pokretanja stečajnog postupka nad osiguravajućim društvom, precizirana u uvodu ovog rada. Jedna od njih predviđa da drugo osiguravajuće društvo preuzme preostala sredstava osiguranika života i njihove ugovore. Reč je o preuzimanju dela portfelja osiguravajućeg društva koje se bavilo osiguranjem života, a potpalo je pod stečaj. Potom, razmatrana je druga mogućnost, koja predviđa da se isplate preostala sredstva osiguranja života po pojedinačnim ugovorima. U zaključku, autor je istakao da su osiguranici života iz osiguravajućeg društva u slučaju otvaranja stečajnog postupka veću zaštitu uživali po osnovu ZOIL-a nego po osnovu kasnijih zakona, uzimajući u obzir uporedno zakonodavstvo (uključujući i zakonodavstvo Srbije). Međutim, ZOIL nije regulisao formu ili oblik novoosnovanog osiguravajućeg društva za osiguranje života. Preporučio je budućem zakonodavcu da u celosti sagleda zaštitu osiguranika života iz osiguravajućeg društva u slučaju otvaranja stečajnog postupka. Opredeljujući se za formu društva za uzajamno osiguranje za novoosnovano osiguravajuće društvo koje bi se bavilo osiguranjem života, autor je precizirao da budući zakonodavac treba da sagleda još čitav niz okolnosti, aspekata i faktora iz oblasti osiguranja života u odnosu na novoosnovano društvo koje bi se bavilo osiguranjem života.

2. „Regulisanje odnosa obaveznog i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja u zakonodavstvu Republike Srbije“ naslov je rada čiji je autor **dr Mirjana Glinčić**, naučni saradnik u Institutu za uporedno pravo u Beogradu. U radu se razmatra odnos socijalnog (zdravstvenog) osiguranja i premijskog dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. Sagledavajući te odnose u Republici Srbiji, autorka je obuhvatila sledeće

tematske celine: povezanost ta dva osiguranja, njihove sličnosti i razlike; prestacije kod obaveznog socijalnog (zdravstvenog) osiguranja i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja; supsidijarni odnos obaveznog i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja. U zaključku, autorka nastoji da istakne sporna pitanja i nedoumice pravne prirode u odnosu obaveznog socijalnog (zdravstvenog) osiguranja i dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja.

3. Docent dr Vesna Stojanović obradila je temu „Analiza i primena dobrovoljnog penzijskog i invalidskog osiguranja po osnovu člana 15 Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Republike Srbije“. Pošla je od svrhe dobrovoljnog osiguranja u okviru regulative obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja, preko uslova za uključivanje pojedinca u dobrovoljno osiguranje, zatim pitanja prestanka prava pojedinca na uplatu doprinosa, potom povraćaja doprinosa uplaćenih po osnovu člana 15 i visine iznosa koji se može uplaćivati, da bi u zaključnim redovima istakla da „kupovina staža“ nema više ograničenja, koje je glasilo da se staž mogao kupiti za najviše pet godina unazad.

4. Najveći publicitet u mas-medijima sa Budvanskih pravničkih dana 2022. godine dobio je rad pod naslovom „Pranje novca“ iz pera **Ive Đorđević**, doktoranda Pravnog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu.² Značaj obrade te teme sastoji se u tome što tema osvetljava praksu osiguranja i osiguravača. Sprečavanje pranja novca regulisano je Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma („*Službeni glasnik RS*“ br. 113/2017, 91/2019 i 153/2020).³ U čl. 4 tog zakona, između ostalog, predviđeno je da je osiguravač neposredni izvršilac tog zakona. Naime, intencija zakona sastojala se u tome da se formira lista privrednih subjekata putem kojih se može vršiti pranje novca i finansiranje terorizma, pa je u tu listu uvršten i osiguravač. Primera radi, osiguravač redovno pristupa zaključenju ugovora o osiguranju sa osiguranikom ili ugovaračem osiguranja, tako da kroz premiju može da se plasira prljavi novac ili imovina stečena prodajom droge i drugim krivičnim delima. U radu se izlažu karakteristike pranja novca, zatim značaj međunarodnog lanca kod pranja novca, kao i uloga poreskih rajeva u međunarodnom lancu pranja novca. Iz aspekta preventive, autorka je prikazala krivično-pravne propise Republike Srbije i susednih država o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. U zaključku rada istaknuto je da je pranje novca kriminalna delatnost, a da prljavi novac potiče od trgovine opojnim drogama, kockanja i finansiranja terorizma.

5. Dugačka je lista podzakonskih opštih akata, koje donose organi državne uprave i Vlada RS, a predstavljaju pravne izvore za obavezno osiguranje. Rad **Borisa**

² Aleksandra Petrović: „Kriminalne grupe angažuju profesionalne perače novca“, *Politika* od 20. juna 2022. godine

³ Časopis *Tokovi osiguranja* prikazao je raniji zakon o sprečavanju pranja novca iz 2005. godine. Videti dr Zoran Radović: Zakon o pranju novca i finansiranju terorizma (*Službeni glasnik RS*, br. 20/2009, 72/2009 i 91/2010) *Tokovi osiguranja* br. 3/2013, 48-49.

Mrdovića na temu „Podzakonski akti kao izvori upravnog prava“ ne nabraja podzakonske opšte akte organa državne uprave ili Vlade RS koji čine pravne izvore za obavezno osiguranje. Taj rad ukazuje na značaj podzakonskih opštih akata kao izvora upravnog prava, a kroz to i prava osiguranja. Taj rad je u vezi s pravom osiguranja utoliko ukoliko se u vidu ima to da su organi državne uprave donosioci podzakonskih opštih akata u kojima se propisuju elementi obaveznog osiguranja.

6. XXV Budvanski pravnički dani održani su posle perioda u kome je pandemija kovida 19 bila razlog za neodržavanje tih dana. Na temama koje su konkursom ponuđene, XXV Budvanski pravnički dani okupili su veći broj pravnika iz dva udruženja.